

Kulttuuripamaus Tukholmassa

Juhani Niemen kirjan *Kulttuuripamaus – matkalla Ruotsissa* takakannen teksti alkaa näin:

”Eteisen lattialla on säpäleitä paksusta ulko-ovesta. Osia siitä on paiskautunut olohuoneen puolelle.”

Ja päättyy kahdella lauseella: Ruotsi on ollut suomalaisille tajuntaa täryttävä vaurauden ja hyvinvoinnin tyssija. Vaan onko siitä enää mallimaaksi?

Juhani Niemi on kirjannut 250 sivulla 55 erilaista huomiota Ruotsista ja ruotsalaisista alkaen lapsuudesta ja ensimmäisistä laivamatkoista. Hän kertoo eri paikoista ja tilanteista, tapaamistaan ihmisistä sekä lukemistaan kirjoista. Ajasta ja paikasta toiseen siirrytään kuvilla varustetuilla väliotsikoilla.

Maihinnousu – ruotsinlaivalla, maaottelussa, museoissa, metrossa, kuninkaanlinnassa jne.

Kulttuurin kartalla – kirjailijoita tapaamassa, kirjamessuilla, Suomen instituutissa, ruosumediassa jne.

Ruotsalaisuuden julkisivuja – kirjastossa, elokuvissa, Food Courtissa, suomalaisessa kirkossa, äänestämässä jne.

Kansankodin monet kasvot – kirjailija- ja kirjaesittelyjä jne. Olof Palmen murha, terrori-isku

Karanteenissa – kun turvallisuus järkkyy kotitalon pommiräjähdyksessä, sen jälkeen pandemia.

Kirjallisuuden emeritusprofessori Juhani Niemi joutui Tukholmaan muutettuaan omien sanojensa mukaan huomaamatta ruotsinsuomalaisiin rientoihin. Seitsemässä vuodessa hänestä tuli merkittävä vaikuttaja ruotsinsuomalaisessa kulttuurielämässä, ei vähiten kulttuurimessujen ja nuorten kirjoituskilpailun järjestäjänä. Aktiivinen, analyyttinen ja arvostettu kirjallisuudentutkija meiltä oli puuttunut. Suomen Instituutin kirjaraadin jäsenenä hän on lukenut uskomattomat määrät suomalaisia kirjoja, joita on kaksi kertaa vuodessa listattu kirjastoja varten.

Ruotsin aikana hän ehti kirjoittaa myös muutaman kirjan, viimeksi omaelämäkerrallisen *Tulin pitkin härkäteitä*, joka kuvaa lapsuus- ja nuoruusvuosista Hämeenlinnassa. Juhani Niemi on kirjoittanut kaikkiaan 25 teosta sekä toimittanut toistakymmentä julkaisua. Tottuneen sanankäyttäjän varma ote näkyy kaikissa hänen teksteissään, mutta Kulttuuripamauksesta jää kokonaisvaikutelmaksi, että kirja on syntynyt tarpeesta purkaa omia tuntojaan, kirjoittaa itsensä ulos Ruotsissa, joka tänne tullessa oli tuntunut tutulta, mutta muuttanut nyt vieraaksi maaksi. Tästä prosessista haluaisin tietää enemmän ja syvemmin, samalla otteella kuin kasvuvuosista Hämeenlinnassa.

Liisa Paavilainen

(monivuotinen yhteistyökumppani Kulttuuri. se:n kirjamessuilla, nuorten kirjoituskilpailussa ja Suomen instituutin kirjaraadissa)